

PROJEKT

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 -2026

WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań na terenie gminy.

Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszenie tych, które aktualnie występują. Program nakłada obowiązek kształtowania polityki alkoholowej.

Intencją, która przyświeca autorom w trakcie tworzenia projektu gminnego programu jest pragmatyzm i użyteczność. Istotne dla nich jest to, aby program był skuteczny w działaniu i prosty w realizacji.

Gminny Program będzie realizowany z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006r. (Dz. U. z 2012r.poz.1169 ze zm.), oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu.

W programie podjęto zagadnienia składające się z zadań, które wdrażane konsekwentnie i systematycznie prowadzić będą do osiągnięcia zakładanych celów.

I. ANALIZA I DIAGNOZA STANU SYTUACJI W GMINIE ZAKRESIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Stan szkód i zagrożeń

Gminę zamieszkuje 5240 osób, w tym 1012 dzieci i młodzieży poniżej 18 roku życia, oraz 3223 osób w wieku produkcyjnym, w wieku poprodukcyjnym 1005 osób.

Dostępność napojów alkoholowych:

Maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży ustalono Uchwałą Nr IV/23/19 Rady Miejskiej w Jedwabnem z dnia 05 lutego 2019 r. w następujący sposób:

poza miejscem sprzedaży:

1.maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 21 . Liczba wydanych zezwoleń – 16.

2. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18 % -18 . Liczba wydanych zezwoleń – 15

3. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% - 18. Liczba wydanych zezwoleń – 15

w miejscu sprzedaży:

1. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo – 3. Liczba wydanych zezwoleń - 1
2. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 4,5% do 18% - 2.
3. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18% - 2.

Badanie rynku napojów alkoholowych.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy Jedwabne w 2021 r.

Wartość alkoholu sprzedanego na terenie gminy w 2021 r. (na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców)			
do 4,5%(oraz piwa)	od 4,5% do 18 % z wyjątkiem piwa	powyżej 18 %	Razem
1787451,06	210280,75	1 570864,19	3568596,00

- skargi i interwencje mieszkańców, dotyczące przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości – były kierowane do Burmistrza.

2. Stan bazy i usług związanych z terapią osób uzależnionych i ich rodzin

- na terenie gminy nie ma żadnej tego typu placówki i dlatego też niezbędna jest współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Łomży oraz kierowanie zainteresowanych do Klubu Trzeźwości na terenie powiatu oraz województwa. Na terenie gminy utworzony jest punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu oraz członków ich rodzin, czynny w każdy pierwszy i trzeci piątek miesiąca od godz. 9³⁰ – 11³⁰. W punkcie konsultacyjnym zatrudniony jest specjalista uzależnień (osoba posiadająca certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień nadany PARPA)

Sprawozdanie z realizacji zadań profilaktycznych – psychoterapeutycznych w Punkcie Konsultacyjnym (dla osób uzależnionych i ich rodzin) za rok 2021

Ogółem	Ilość porad dla dorosłych członków rodziny	Ilość porad rodzinnych	Ilość porad dla osób doświadczających przemocy w rodzinie	Ilość porad dla sprawców przemocy	Ilość porad dla osób uzależnionych od alkoholu
145	145	45	25	25	60

W czasie pandemii porady dla osób uzależnionych od alkoholu były udzielane telefonicznie.

3. Stan działań profilaktycznych i edukacyjnych.

- osoby przeszkolone w zakresie realizacji programów profilaktycznych – 9
- działania, które są realizowane – program profilaktyczny wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

4. Analiza pracy Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

- ilość posiedzeń komisji w roku ubiegłym – nie rzadziej niż raz na miesiąc
- ilość skierowań na leczenie – 12osób
- ilość kontroli punktów sprzedaży – raz w roku.

5. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Rodzinie.

W 2021 roku do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w Jedwabnem wpłynęło 8 Niebieskich Kart. Procedurę wszczęto w 6 rodzinach. Ogółem pod kontrolą Zespołu było 8 rodzin, łącznie z Niebieskimi Kartami założonymi w poprzednich latach. W 12 rodzinach zamknięto procedurę Niebieskiej Karty ze względu na uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu zastosowania przemocy, bądź po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy. Powołane zostały grupy robocze do pracy z ofiarami i sprawcami przemocy. Wszystkie rodziny zostały zdiagnozowane, każda rodzina ma opracowany indywidualny plan pomocy. Osoby doznające przemocy otrzymały ulotki „Stop Przemocy” oraz „Kartę praw osoby dotkniętej przemocą rodzinie”. Osoby stosujące przemoc otrzymały „Kartę informacyjną dla osoby stosującej przemoc rodzinie”. Były motywowane do udziału w zajęciach orekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy, również zachęcane do uczęszczania do Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin, były wzywane do zachowania zgodnego z normami społecznymi. Rodziny były monitorowane w miejscu zamieszkania. Informowano o konsekwencjach karnych stosowania przemocy, o formach przemocy, o instytucjach zajmujących się przemocą osobom doznającym przemocy, informowano również o możliwości uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzajach uszkodzenia ciała, kierowano wnioski do sądu o skontrolowanie władzy rodzicielskiej, informowano o konsekwencjach nadużywania alkoholu, prowadzono rozmowy motywujące do zachowania abstynencji, informowano o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy psychologa, prawnika, o warunkach korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. W Urzędzie wywieszane są plakaty informujące ofiary przemocy o instytucjach zajmujących się problemem przemocy. Do szkół przekazane zostały ulotki i plakaty dotyczące przeciwdziałania przemocy. Wydano 1 skierowanie dla sprawcy przemocy na zajęcia edukacyjno – korekcyjne do PCPR w Łomży. Cztery rodziny zostały objęte wsparciem Asystenta Rodziny.

Prowadzony jest rejestr udzielanych porad z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Z indywidualnych porad skorzystało 4 osoby. Prenumerowany jest dwumiesięcznik poświęcony problematyce pomocy „Niebieska Linia”. Członkowie Zespołu podnoszą swoje umiejętności i kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy.

II. DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Cele i zadania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Cele i zadania programu.

Cel Strategiczny: ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Poprzez efektywne wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i wybranych inicjatyw w następujących obszarach.

Profilaktyki uniwersalnej – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Jedwabne, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyki selektywnej –adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Profilaktyki wskazującej – adresowanej do grup lub osób, które demonstrują wczesne symptomy problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Zapobieganie powstaniu nowych problemów alkoholowych na terenie Gminy.

1. Podwyższenie progu wiekowego inicjacji alkoholowej.
2. Zmiany struktury i kultury picia.
3. Wzrost świadomości wśród mieszkańców gminy na temat skutków spożywania alkoholu.
4. Zmniejszenie ilości cierpiących z powodu zachowań osób nadużywających alkoholu.

III. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNYCH I REHABILITACJI DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD ALKOHOLU.

1. Motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu leczenia i wyjścia z uzależnienia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji.
2. Umożliwienie korzystania z punktu konsultacyjnego osobom uzależnionym i ich rodzinom.
3. Prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego i kierowanie do biegłych sądowych oraz wniosków do sądu.
4. Pokrycie kosztów badań przeprowadzonych przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu – osób kierowanych przez GKRPA na leczenie odwykowe, oraz opłacenie procesu sądowego.

IV. UDZIELENIE RODZINOM, W KTÓRYCH WYSTĘPUJĄ PROBLEMY ALKOHOLOWE, POMOCY PSYCHOSPOŁECZNEJ I PRAWNEJ W SZCZEGÓLNOŚCI OCHRONY PRZED PRZEMOCĄ W RODZINIE.

Najważniejsze w tym zadaniu uznaje się szkolenie osób, które pracują z ofiarami przemocy na co dzień zawodowo, a więc policja, pomoc społeczna, służba zdrowia.

Znaczna część pracowników tych instytucji i służb przejawia deficyt wiedzy i umiejętności praktycznych potrzebnych do realizacji specyficznych zadań związanych z pomaganiem osobom uzależnionym i ich rodzinom.

W tym zakresie realizacji przewiduje się:

1. Dalsza działalność Ośrodka Interwencji – Kryzysowej dla ofiar przemocy w których dyżur pełnić będą:
 - a/ przeszkoleni przedstawiciele w tym zakresie.
 - b/ pracownicy pomocy społecznej.

2. Współpraca z policją i zespołami interdyscyplinarnymi w zakresie tworzenia systemu pomocy dla ofiar przemocy domowej w ramach programu „**Niebieska Karta**”
- udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej ofiarom przemocy w rodzinie.
3. Współpraca z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – kuratorami, prokuratorami, sędziami.
4. Prowadzenie działalności edukacyjnej służącej zmniejszeniu skali zjawiska przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym.
5. Wsparcie ogólnopolskich kampanii edukacyjno – profilaktycznych skierowanych do społeczności lokalnej „**„Zachowaj Trzeźwy Umysł”** – „**W poszukiwaniu Szczęścia**”, „**PRZEMOC BOLI**”, „**Razem Bezpieczniej**”, „**Postaw na rodzinę**”.
6. Szkolenie dla pedagogów szkolnych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz środków psychoaktywnych.
7. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych – mającej na celu ograniczenie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim, prowadzenie kontrolowanego zakupu alkoholu, szkolenie sprzedawców.
8. Współpraca z Posterunkiem Policji w Jedwabnem oraz Komendą Miejską Policji w Łomży realizacji programu ograniczenie demoralizacji i przestępczości wśród nieletnich.

V. PROWADZENIE PROFILAKTYCZNEJ DZIAŁALNOŚCI INFORMACYJNEJ I EDUKACYJNEJ ORAZ DZIAŁALNOŚCI SZKOLENIOWEJ W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ UZALEŻNIENIOM BEHAVIORALNYM, W SZCZEGÓLNOŚCI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY, W TYM PROWADZENIE POZALEKCYJNE ZAJĘĆ SPORTOWYCH, A TAKŻE DZIAŁAŃ NA RZECZ DOŻYWIANIA DZIECI UCZESTNICZĄCYCH W POZALEKCYJNYCH PROGRAMACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I SOCJOTERAPEUTYCZNYCH

1. Zakup broszur, książek, ulotek o tematyce profilaktycznej, pomocy dla dzieci i młodzieży.
2. Przeprowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży uczącej się w szkołach podstawowych oraz w szkołach średnich.
3. Skierowanie młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz doznających przemoc w rodzinie na wakacyjne obozy terapeutyczne.
4. Organizowanie kolonii dla dzieci i młodzieży z programem edukacyjno profilaktycznym w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych.
5. Prowadzenie zajęć sportowych oraz działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i zajęć terapeutycznych.
6. Wspomaganie i współpraca w prowadzeniu drużyny harcerskiej – organizowanie wolnego czasu, przeprowadzanie programów profilaktycznych.
7. Promowanie zdrowego stylu życia podczas imprez sportowych i kulturalnych.
8. Tworzenie i finansowanie bieżącej działalności świetlic opiekuńczo – wychowawczych, socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z grupy ryzyka pochodzących z rodzin z problemem alkoholowym i narkomanii.
9. Doposażenie w sprzęt świetlic wiejskich pod kątem zagospodarowania czasu wolnego młodzieży.
10. Tworzenie warunków zaspakajania potrzeb kulturalnych (spektakle teatralne, kino, występy muzyczne, konkursy) o tematyce profilaktycznej.

11. Organizowanie, finansowanie konkursów z nagrodami dotyczących wiedzy o uzależnieniach, zakup niezbędnych materiałów do prowadzenia tych zadań.
12. Zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie kontaktu z dziećmi (uczniami) wychowującymi się w rodzinach z problemem alkoholowym i narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnych.
13. W razie potrzeby przeprowadzenie badań monitorujących problemy alkoholowe gminy.
14. Prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych związanych z zagrożeniem nietrzeźwości kierowców.
15. Współpraca z Kościołem Katolickim w promowaniu trzeźwych obyczajów wśród dzieci i młodzieży, dofinansowanie pikników rodzinnych oraz akcji letniej dla dzieci i młodzieży skupionych przy parafiach.
16. Realizacja rekomendowanych programów profilaktycznych.
17. W trakcie trwania pandemii SARS – COV- 2 programy profilaktyczne dla dzieci i młodzieży będą przeprowadzone ONLINE.
18. Inne zadania wynikające z bieżącej analizy sytuacji.

ADRESACI DZIAŁAŃ PROGRAMU:

Program adresowany jest głównie do:

- a) mieszkańców Gminy Jedwabne,
- b) dzieci, młodzieży i ich rodzin,
- c) kadry pedagogicznej szkół, wychowawców punktu przedszkolnego, pedagogów szkolnych,
- d) organizacji pozarządowych,
- e) lokalnych instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,
- f) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,
- g) pozostałej społeczności lokalnej.

VI. KONTROLA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH PROWADZĄCYCH SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

1. Kontroli podlegają wszyscy przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży na terenie gminy.
2. Kontrolę przeprowadzają:
 - a/ upoważnione przez Burmistrza osoby.
 - b/ Członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Zakres kontroli:
 - a/ zgodność prowadzonej sprzedaży, napojów alkoholowych aktualnie ważnym zezwoleniem,
 - b/ przestrzeganie warunków prowadzenia sprzedaży, określonych w art.18 ust.7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
/ przestrzeganie innych zasad i warunków określonych przepisami prawa/.
4. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, których zakres określono w pkt.3 przeprowadzone są, co najmniej przez dwie osoby.

5. Osoby upoważnione do kontroli mają prawo do :
 - a/ wstępu na teren nieruchomości, obiektu do lokalu, gdzie prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych, w takich dniach i godzinach, w jakich jest prowadzona działalność,
 - b/ żądania pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz okazania zezwoleń.
6. Podmiot kontrolowany obowiązany jest zapewnić warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli.
7. Na podstawie wyników kontroli, organ wydający zezwolenia wzywa podmiot gospodarczy do usunięcia stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie, o ile nie są one podstawą do cofnięcia zezwolenia.
8. Jednostka kontrolowana w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania do usunięcia stwierdzonych uchybień, przesyła do organu wydającego zezwolenie informację o wykonaniu zaleceń.
9. Sprawdzenie wykonania wniosków pokontrolnych stanowi odrębne zadanie kontrolne.

VII. WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI, STOWARZYSZEŃ O OSÓB FIZYCZNYCH SŁUŻĄCYCH ROZWIĄZYWANIU PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Realizacja tego zadania służy de facto realizacji wszystkich poprzednich wyżej wymienionych zadań.

Istotą zadania piątego jest stworzenie atmosfery przychylności wsparcia dla lokalnych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Profilaktyki i Terapii Uzależnień, pełnomocnikiem wojewody ds. rozwiązywania problemów alkoholowych, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Przedstawiony Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych obejmuje działania służące realizacji pięciu podstawowych zadań własnych gminy, które są nakierowane na zmiany postaw w społeczności lokalnej, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

Program posiada również poszczególne konkretne działania nakierowane na pomoc ludziom z problemem alkoholowym i ich rodzinom.

Planuje się coroczną aktualizację mapy problemów alkoholowych gminy, ponieważ trakcie realizacji Gminnego Programu będą się ujawniać nowe i nieznane dotąd problemy oraz doświadczenia, które są istotne w tworzeniu nowego programu.

REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany jest przy współpracy z innymi podmiotami, w tym;

- komórkami organizacyjnymi Urzędu Miejskiego w Jedwabnem oraz jednostkami organizacyjnymi Gminy Jedwabne, będącymi dysponentami środków finansowych na realizację powierzonych zadań,
- Zespół Szkół Samorządowych w Jedwabnem

- Szkoła Podstawowa w Nadborach,
- Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Jedwabnem
- Posterunek Policji w Jedwabnem
- Komenda Policji w Łomży
- Miejsko – Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi.

Zasady finansowania Programu:

Zadania wynikające z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomani są finansowane z wpływów z opłat na zezwolenie na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustala się wynagrodzenie w wysokości 10% aktualnego minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie odrębnych przepisów dla pracowników zatrudnionych na podstawie stosunku pracy za każdorazowy udział w posiedzeniu komisji i w kontrolach. Wynagrodzenie po potrąceniu podatku wypłacone jest w dniu posiedzenia lub wykonania kontroli w Kasie Urzędu w Jedwabnem. Na podstawie sporządzonej listy obecności.

Za realizację zadań wynikających z niniejszego Programu Odpowiedzialny jest Burmistrz Jedwabnego.